

Ушаков Максим Едуардович

ПБФ, 3 курс

наук. кер.: викл. кафедри філософії Франко Н. О.

Розвиток культури під впливом війни

Минуло вже сімдесят років з моменту закінчення Другої світової війни, яка вплинула на перебіг історії всіх країн світу. Твори мистецтва, літератури, музики значно підтримували моральний дух народу, наближали перемогу над фашизмом та популяризували її. Підвищений інтерес саме сьогодні до цієї теми зумовлений, насамперед, тими військовими подіями, які відбуваються нині в Україні. Тож це питання є вкрай актуальним для роздумів та дискусій, пов'язаних з розвитком культури у нашому майбутньому.

Найважливішою темою післявоєнного мистецтва було переосмислення суті війни, її жорстокості і несправедливості, пошук першопричин та аналіз наслідків. У образотворчому мистецтві це виявилось у появі двох напрямків - реалізму та абстракціонізму. Перші вбачали завданням мистецтва винайти та створити зрозумілі й доступні образи, які б пересічна людина впізнавала та запам'ятовувала. Це зумовило пошук нових дієвих засобів, які б зачепили внутрішній світ людини. Підвищення інтересу відбулося і до напрямку, який пізніше отримав назву абстракціонізм. На відміну від першого напрямку представники другого немовби відчужувалися, відходили, а отже були абстраговані від матеріального світу і жили у власному, окремому світі.

В літературі події військового минулого дали привід письменникам проводити історичні паралелі. Були висвітлені перш за все теми, що торкалися ролі видатної особистості та цілого народу в історії. Окремого значення набула проблематика визначної долі творців у бурхливі воєнні роки. У театральному мистецтві перевагу отримали політична та соціальна тематики. Швидко розвивався жанр, який отримав назву «документальна драма» і відображав зародження фашизму і нацизму. Досить стрімко почав розвиватися молодий театр. Щодо музичного мистецтва, то тут домінували два напрямки: класика та модернізм. З одного боку, класика формувала музичні смаки, але з іншого викликали протести та схильність до нігілізму у

молодого населення. Саме у післявоєнні роки проявили свій талант багато творців, музичних виконавців та співаків, які широко відомі й зараз.

Вагомий внесок у розвиток культури внесли засоби масової комунікації, які виступали як засоби впливу на суспільну думку та вподобання. Радіо, газети, журнали, поява телебачення демонстрували офіційну думку і ідеологію та створювали офіційний дискурс і трактовку основних подій і наслідків війни. Мабуть, крім ЗМІ найбільшого ідеологічного впливу зазнала архітектура. Прикладом може слугувати безмежна кількість будівель того часу, що були прикрашені зображеннями політичного лідера та ідеологічних символів. Також в архітектурі панував і прагматичний розрахунок, бо людям не було де жити. Хоча поряд з ним вибивав собі право на існування і художній елемент.

Проаналізувавши беззаперечний вплив воєнних дій на культуру можна зробити висновок, що у деяких випадках війна може дати поштовх для розвитку старих та появи нових напрямів. Те, що зараз відбувається на території нашої країни, також може стати переломним етапом у розвитку та становленні української культури. Саме у такі часи потрібно раціонально і правильно використовувати неосяжний вплив культури на свідомість населення. Отже, потрібно підтримувати нашу українську культуру та запобігти її занепаданню, направивши її сьогоденній розвиток у вірному і прогресивному руслі.